

Door Mr. Femke de Kok

De advocaat bij het politieverhoor

Een ieder die in Nederland er van wordt verdacht een strafbaar feit te hebben begaan, krijgt te maken met politie en justitie. Op grond van artikel 6 van het EVRM (het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden) heeft iedere verdachte in ieder geval recht op een 'eerlijk proces'.

Politieverhoor

Indien een persoon wordt aangehouden als zijnde verdachte dan wordt op het politiebureau een verhoor afgenomen. Voorafgaand aan dat verhoor moet de verdachte er op worden gewezen dat hij niet verplicht is om antwoord te geven op de gestelde vragen. Dit heet de 'cautie'. Immers, alles wat een verdachte verklaart wordt opgenomen in het proces-verbaal en weegt mee voor het onderzoek in de strafzaak. Een verdachte is namelijk niet verplicht mee te werken aan zijn eigen veroordeling.

Het onderzoek in een strafzaak vindt in Nederland bijna geheel plaats buiten de zittingszaal. Alle informatie, verklaringen etc., vergaard in het kader van dat onderzoek, wordt bewaard in het procesdossier. Dit procesdossier wordt vervolgens overhandigd aan de rechter en aan de advocaat. De rechter zal op basis van het procesdossier een gepaste straf opleggen, danwel een verdachte vrijspreken.

Mede op grond daarvan kan het van belang zijn dat een verdachte overleg pleegt met zijn advocaat alvorens hij wordt verhoord. De advocaat kan de verdachte, afhankelijk van de situatie, adviseren omtrent de af te geven verklaring, de eventuele gevolgen en het verdere verloop van de procedure. Het komt nogal eens voor dat de verdachte van alles vertelt c.q. bekent, ook al is vooraf de cautie gegeven, doordat de politie druk uitoefent tijdens het verhoor danwel verhoormethodes gebruikt, waardoor de verdachte een bekennende verklaring aflegt. Het mag duidelijk zijn dat er daardoor bekentenissen en verklaringen worden afgegeven die niet altijd op de waarheid berusten.

Salduz-arrest

Tot voor kort was het niet toegestaan dat een advocaat de verdachte bezocht voordat het eerste verhoor had plaatsgevonden. De advocaat wordt vaak pas later geïnformeerd en niet direct na de aanhouding. Dit is vaak pas na het eerste verhoor. Nu een verdachte zes uur mag worden vastgehouden voor verhoor, is dit vaak cruciaal voor het verder verloop van de procedure. Zoals reeds aangegeven kunnen verdachten anders verklaren dan wanneer zij vooraf door een advocaat op hun rechten en plichten zijn gewezen.

Inmiddels zijn er een aantal uitspraken gedaan door het Europese Hof voor de Rechten van de Mens, waaronder het zogeheten "Salduz-arrest", waarin is geoordeeld dat het recht op een eerlijk proces wordt geschonden indien de verdachte zonder juridische bijstand van zijn advocaat voorafgaand aan het verhoor, wordt gehoord. Op grond van deze uitspraken is een regeling opgesteld die verdachte het recht biedt om voor het eerste verhoor te spreken met een advocaat. De advocaat dient bij een dergelijk verzoek binnen twee uur nadat hij is geïnformeerd door de politie, de verdachte te bezoeken. Indien een verdachte aangeeft eerst een advocaat te willen spreken en zijn verzoek niet wordt gehonoreerd, kan de verklaring die de verdachte dan heeft afgelegd, niet worden gebruikt als bewijs.